

EH + K
Aug 1
XIII/1258/C

HUNGARY

COMMUNIST HOLIDAYS (3600)

THE MAY DAY PARADE IN SZOMBATHELY WAS DIFFERENT
THIS YEAR.

SOURCE SALZBURG: A 19-year-old electrician who arrived in Austria May 3 1956.

DATE OF OBSERVATION: May 1 1956.

ENGLISH SUMMARY: The main characteristic of this year's May Day parade in SZOMBATHELY was the apparent unwillingness of workers to carry banners and flags; the main flag was a tricolor, and not the red banner as usual. STALIN's name did not appear in the march songs. Though the parade did not lack "political satire" such as "TRUMAN riding a donkey," one missed the usual "TITO as a watch dog." Large portraits of MARX, ENGELS and LENIN as well as smaller ones of other prominent Communists were arranged on the platform. STALIN's picture was the third from the end in the last of four rows. The main speaker announced names of the most efficient and the least productive enterprises. Municipal street cleaners worked late in the night to collect the banners and flags thrown away by the workers.

EVALUATION COMMENT: It is known from the press that the 1956 May Day celebrations were adapted to the "requirements" of the political situation created after the XX. MOSCOW Party Congress.

This is fully confirmed by this report which gives a good description of a typical provincial May Day celebration.

+ + +

A május 1.-i felvonulások Magyarországon ugyanolyan kaptafára készülnek, mint bármely más demonstratív kommunista megnyilatkozás. Óriási tömeget kivezényelnek az önkéntes megjelenés hangoztatása mellett, rengeteg piros és kevés nemzetiszínű zászló, disztribútn kommunista nagyságokkal megtöltve, véget nem érő öntömjénező beszédék, LENIN-képek, felírások és a boldogságtól örökösen tomboló hallgatóság.

/more/

Az ideai SZOMBATHELYI május 1.-i felvonulás mégis csak sokban különbözött az előzőktől. Több volt a nemzeti-színű zászló és kevesebb a piros. Bár SZTALIN képe nem tűnt el teljesen, de összezsugorodott és az "indultak még" sorai-ba került, majdnem utolsó helyre. A "boldog" munkások húzó-doztak a táblák és piros zászlók cipelésétől és ahol csak lehetőség adódott, menet közben leszurták valahová. A moz-galmi indulókból teljesen eltűnt SZTALIN neve. A menetben nem vonult fel a "láncos kutya" és így tovább.

Gyülekezés.

Rallying-Point.

A "Vas megyei Építőipari Vállalat" munkásainak már napokkal azelőtt tudomásukra adták, hogy gyülekezés május 1.-én 9 órakor az "E"-telephelyen /Sztalin ut/. A vidéken dolgozó munkások írásban kapták meg az értesítést, melynek átvételét aláírásukkal igazolták. Bár a megjelenés nem volt kötelező, de azt mindenki tudta, hogy aki nem jelenik meg, annak levonják a fizetéséből.

Már a sorakozónál baj volt. Bár a párttitkárnak sikerült az egyes vállalatok dolgozóit hatos oszlopban összeállítani, senki se akart zászlót, vagy pláne táblát vinni. A vezetés minden energiájára szükség volt, hogy a zászlók és táblák legalább egy részét elhelyezze az oszlopban. A "reakciók" így is sok táblát és zászlót földhöz vertek, akiket aztán ki is állítottak a sorból "majd meglátják a következményeit" megjegyzés kíséretében. A kiállítás sorsára jutott a forrás is és így mint "magánember" nézte végig a felvonulást.

Végre megalakult a hatos oszlop. Az oszlop élére állt az építési tröszt igazgatója: GORECKY Antal.

Őt követte szocialista érdeméremmel kitüntetett három dolgozó. Azt a hatalmas piros-fehér-zöld MARX és ENGELS eldiszített vándorzászlót vitték, amelyet a vállalat, mint élüzem, pár nappal előbb nyert el.

Őket követte a hatos menetoszlop, melynek első sorában egy nagy nemzeti színű zászló volt, két oldalt sokkal kisebb piros zászlóval. /A múlt évben az arány fordított volt./

Az oszlop hosszában a nemzeti színű és piros zászlókat, valamint a párttitkár ötleteit tartalmazó, papírból, vagy furnírból készített táblákat arányosan osztották el. Ilyesféle feliratokat lehetett látni:

"Termelj többet, jobban élsz!" - "Ha békekölcsönt jegyzel, minden forint egy csapás az imperialisták fejére!" - "Lépj be a hazafias frontba!" - stb.

Menet közben az öntudatos dolgozók azzal szórakoztak, hogy a papírból készült táblákat a piros zászlók nyelével átszurkálták. Így több táblát ki kellett vonni a forgalomból.

Valamennyi SZOMBATHELYI testület a Battyhányi-térre gyülekezett, onnan indult el a felvonulás.

A felvonulás.

The Parade.

Tíz órakor indult el az oszlop a Battyhányi térről, hatos oszlopban. Az élen haladt a megyei pártbizottság 24 képviselője, fekete ruhában.

Ezután következtek az uttorók, egyenruhájukban, dobpergéssel. Az élen hatalmas nemzetiszínű zászlót lengett a szél. /A múlt évben piros zászló volt az élen./

Az uttorók után az iskolák következtek. Nemzeti színű és piros papír-zászlókat lengették és mozgalmi indulókat énekeltek. Olyan induló nem szerepelt a műsoron, melynek szövege SZTALINNAL valamilyen kapcsolatban állt.

Azután a postás zenekar következett és a zenekart követték a különböző vállalatok, gyárak, intézetek stb. oszlopai.

A látványosság emelése céljából minden vállalat bemutatta a termelését. Így pl. az Építőipari Vállalat oszlopa előtt egy tehergépkocsi haladt, melynek lapos aljára egy két emeletes épület kicsinyített mása volt felépítve. Belül kifestve és kivilágítva, mint a valóságban.

A Bőrgyár autóján egy körszalag futott, amelyen látni lehetett a különböző gyártási termékeket és cipőtípusokat.

A Szövőgyár ruhaanyagokat mutatott be. És így tovább.

A felvonulásból nem hiányoztak a politikai eseményeket kigúnyoló ábrázolások sem.

Így például egy számár-háton TRUMAN "lovagolt", frakkban, cylinderben, fehér kamásliban. Hosszu lába a föl-

/more/

det surolta és bohócnak kifestett arccal, széles mosollyal köszöngtetett és integetett cilinderével. Azt talán senki se tudta, miért pont TRUMANT "tüntették" így ki?

Egy négyszögletes zöld asztal mellett a nyugati külügyminiszterek tárgyaltak. Bár a cilinderükre rá volt írva, kik azok, forrás a neveket már elfelejtette. Bohócoknak voltak ábrázolva és zagyván karattyoltak, mintha idegen nyelven tárgyalnának. Nagyokat húztak a boros üvegekből és vastag szivarból fújták a füstöt az ég felé.

Még volt egy-két hasonló kifigurázás, de a nézők nagy nevetve azt keresték, ami a menetben ma nem volt látható. "A láncos kutyát." Az elmúlt éveknek ugyanis egyik jellegzetessége volt és nem hiányozhatott. Erre a célra egy hatalmas szelindeket választottak ki. Két oldalán három-három lánc lógott, melyeket egy-egy marcona alak tartott. A kutya a fején TITO-sapkát viselt. A "mellére" pedig számtalan kitüntetés volt felszerelve. Előtte és utána táblák hirdették, hogy kit is tisztelhetnek a "láncos kutyában", nehogy félreértés történjen.

A mult évben történt meg, hogy a kutyának nagyon melege volt és hűvösre vágyott. Kezdetben a láncokkal még sikerült a menetben megfigyelmezni. Egy vigyázatlan pillanatban azonban egy hatalmas rántással inkább a szabadságot választotta és rohanni kezdett, amerre utat talált. Rohanás közben hullott a "melléről" a sok kitüntetés és egyéb dísz, a nézők nagy derűltége közepette.

Erre az epizódra emlékeztek még a nézők és csipős megjegyzések kíséretében reklamálták a láncos kutyát. Az azonban nem volt látható.

A menet a Szcenci utbán át a Köztársaság-térre /volt Szt. Háromság-tér/ vonult fel, ahol a disztribűn volt felállítva. Az uttörők a disztribűnt leszúrták a disztribűn sarkára és elvonultak a tribűn előtt. Ugyanugy a többiek is. Mivel a tér parkirozva van, az oszlopok részben a mellékutcákba szorultak, mert kevés volt a hely. Az egész város hangszórókkal volt tele szórva, így mindenki hallhatta a beszédeket, ha akarta.

Az ünnepség.

The Official Speech.

A disztribűn piros drapériával volt borítva és nemzetiszínű zászlókkal díszítve. A háttért képező oldalán egymás mellett MARX, ENGELS és LENIN hatalmas képei. A képek alsó sarkától jobbra és balra négy-négy sorban a különféle nemzetközi kommunista nagyságok képei voltak láthatók,

de nagyon szerény nagyságban ábrázolva. A jobboldali utolsó sorban az utolsó előtti harmadik helyet foglalta el SZTALIN.

/: Mivel az eseményhez tartozik, meg kell említeni, hogy a tribúnt egy nap alatt állították össze és a munkások fejénként 120 forintot kaptak érte :/

A disztribúción a minisztérium kiküldöttjei, valamint a kommunista vezetőség és azok családtagjai foglaltak helyet. Ugyancsak ott helyezték el jutalomképen a vállalatok néhány élmunkását.

STEINER Sándor, a "Vas megye" szerkesztője, hangszórón át ismertette a tribún előtt elvonuló egyes csoportokat, megemlékezve azok kiváló, vagy elítélendő cselekményeiről. Így pl. az Építőipari Vállalatnál megemlítette, hogy "a vállalat a negyedévi kiértékelésnél elnyerte az élüzem címet." De ilyeneket is bemondott: "Az üzem nem teljesítette a tervét és 30 százalékkal elmaradt a termelésnél."

Az ilyesféle bemondások nagy derűtséget váltottak ki a hallgatóságnál és nem egyszer taps is elhangzott.

A felvonulás kb. 12-ig tartott. Rekkenő hőségben, a himnusz elhangzása után, kezdődtek el a beszédek. A beszédek lényege ugyanaz volt, mint minden hasonló felvonulás alkalmával. Köszönet és hála a pártnak, a negyszerű eredmények, a dicsőséges Szovjetunió és hát a munkás csak akkor tudja valamiképp is meghálálni ezt a jólétet, ha a jövőben még többet termel.

Az utolsó szónok délután három órakor fejezte be a beszédét. Az óriási hőségben a nézők száma nagyon leolvadott. Csak a leszurt zászlók és falhoz állított táblák bizonyították, hogy röviddel azelőtt ott még emberek állottak.

Az ünnepély befejezésének bejelentését alig vették észre azok az ottmaradt dolgozók, akik állásukat féltették és kitartottak. Szédülve támogatták egymást haza és szidták a május 1-ét minden felfedezőjével és minden követőjével.

Amerre a tömeg szétoszlott, az utca tele volt szétdobált táblákkal és zászlókkal. Bár ezeket a munkásoknak be kellett volna vinni oda, ahonnan kapták, a látottak alapján nagyon kevesen tehettek eleget ennek a rendelkezésnek.

A Köztisztasági Vállalat brigádját kellett kirendelni, amely még az esti órákban is gyűjtögette a május 1-e porbatiport zászlait.